

Методичні рекомендації щодо викладання предметів та інтегрованих курсів соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі

Тетяна Кузьменко, Людмила Борисенко, методисти відділу природничо-математичних дисциплін Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського

Основними пріоритетами Нової української школи у новому 2024/2025 навчальному році залишається фізична безпека та збереження життя і здоров'я учасників освітнього процесу. Створення безпечного середовища в школі є надзвичайно важливим для успішного навчання та розвитку учнів, що обумовлює важливість вивчення в закладах загальної середньої освіти інтегрованих курсів та предметів соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, метою яких є виховання в учнів відповідальності за своє здоров'я, особисту безпеку, власний добробут і добробут своєї родини; етичної поведінки та ціннісного ставлення до особистості й поваги до інтересів інших людей, родини, громади, держави; усвідомлення ролі освіти як важливого чинника успішного майбутнього; розвиток якостей, необхідних для вибору здорового способу життя та адекватної поведінки в небезпечних і надзвичайних ситуаціях.

Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь націлена на розвиток особистості учня, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, спрямованої на збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, дбає про безпеку, виявляє підприємливість та професійну зорієнтованість для забезпечення власного і суспільного добробуту.

Компетентнісний потенціал соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі та базові знання зазначені в додатку 15 Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів із соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі зазначені в додатку 16 і передбачають, що учень:

1. турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становить загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту;
2. визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;
3. усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я і суспільства;
4. виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь

Під час планування освітньої діяльності для учнів 5-6 класів закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання, для реалізації соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі необхідно використовувати наказ Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 року № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09 серпня 2024 року № 1120 «Про внесення змін до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»).

Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти передбачає, що соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь у 5-6 класах реалізується через обов'язковий інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут».

У 2024/2025 навчальному році учні 5-6 класів продовжать вивчати інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут», оскільки модельні навчальні програми цього курсу орієнтовані на досягнення учнями обов'язкових результатів навчання соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, визначених Державним стандартом у повному обсязі. Разом з тим, заклад освіти може включити у навчальний план освітньої програми один із курсів соціального, емоційного та етичного спрямування: «Етика», «Вчимося жити разом», «Культура добросусідства», «Духовність і мораль в житті людини і суспільства». Тому можливі два варіанти реалізації соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі:

перший варіант – у навчальний план включається один інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»;

другий варіант – інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» вивчається у поєднанні з курсом морального спрямування.

Відповідно до Типової освітньої програми на вивчення предметів та інтегрованих курсів соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі передбачена така кількість годин (таблиці 1-2):

Таблиця 1 – Загальний обсяг навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень і рік															
	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас			7 клас			8 клас			9 клас		
		мін	макс	Різниця по галузі	мін	макс	Різниця по галузі	мін	макс	Різниця по галузі	мін	макс	Різниця по галузі	мін	макс	Різниця по галузі
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2
	На рік	35	105	70	35	105	70	35	105	70	35	105	70	35	105	70

Таблиця 2 – Кількість годин на соціальну та здоров'язбережувальну освітню галузь відповідно до Типової освітньої програми

Назва освітньої галузі	Інтегровані курси	Кількість годин на тиждень з розрахунку мінімального навчального навантаження					Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень з розрахунку мінімального навчального навантаження					
		5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас		5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас	
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс соціальної здоров'язбережувальної освітньої галузі	1	1	1	0,5	0,5							
							Підприємство і фінансова грамотність				0,5	0,5	
Міжгалузеві інтегровані курси													
Соціальна	Безпековий практикум	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5							
Технологічна													
Природнича													
Соціальна і здоров'язбережувальна	Курси соціального, емоційного та етичного спрямування	0,5	0,5										

Міжгалузеві інтегровані курси, курси соціального, емоційного та етичного спрямування впроваджуються за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами.

Фахівцями для адаптаційного циклу базової середньої освіти (5-6 класи) створено п'ять модельних навчальних програм «Здоров'я, безпека та добробут»:

1. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Василенко С.В., Коваль Я.Ю., Колотій Л.П.).

2. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гуцина Н.І., Василяшко І.П.).

3. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьева І.В., Хомич О.Л.).

4. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Хитра З.М., Романенко О.А.).

5. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Шиян О., Волощенко О., Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.).

Для курсів соціального, емоційного та етичного спрямування створено такі модельні навчальні програми:

1. Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ашортія Є., Бакка Т., Желіба О., Козіна Л., Мелешенко Т., Щупак І.).

2. Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Ремех Т. О., Кришмарел В. Ю.).

3. Модельна навчальна програма курсу морального спрямування «Вчимося жити разом. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.).

4. Модельна навчальна програма «Культура добросусідства. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.-укл. Араджионі М. А., Козорог О. Г., Лебідь Н. К., Потапова В. І., Унгурян І. К.).

5. Модельна навчальна програма «Духовність і мораль в житті людини і суспільства» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти

6. (авт. Жуковський В. М., Сіданіч І. Л., Гришук Д. Г., Губеня І. І., Лахман Н. М.).

Модельні навчальні програми «Здоров'я, безпека та добробут», «Етика», «Вчимося жити разом», «Культура добросусідства» та «Духовність і мораль в житті людини і суспільства» для 5-6 класів, рекомендовані Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти».

Всі модельні навчальні програми соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі розміщені за покликанням: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohamy/sotsial-na-i-zdorov-iazberezhual-na-osvitnia-haluz/>

Презентації модельних навчальних програм: <https://imzo.gov.ua/sotsial-na-i-zdorov-iazberezhual-na-osvitnia-haluz/>

У 7 класі соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь реалізується тільки через обов'язковий інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут». Для циклу базового предметного навчання базової середньої освіти (7-9 класи) авторами створено чотири модельні навчальні програми (рекомендовані Міністерством освіти і науки України, наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1001):

1. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Андрук Н. В., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.).

2. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Василенко С. В., Колотій Л. П.).

3. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гущина Н. І., Василяшко І. П.).

4. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Шиян О. І., Дяків В. Г., Седоченко А. Б., Страшко С. В.).

Обравши модельну навчальну програму на 5 клас, учитель продовжує працювати за обраною програмою і в 6 класі. У 7 класі вчитель може обрати модельну програму тих же авторів або вибрати модельну програму інших авторів і в 8 та 9 класі її не змінює. На основі обраної модельної навчальної програми педагог складає навчальну програму, яка затверджується на рівні закладу освіти. Комбінувати у навчальній програмі різні модельні навчальні програми неприпустимо.

До кожної модельної програми соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі створено навчально-методичне забезпечення.

Навчально-методична скарбничка НУШ:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1mC99CMln4MEbhW_G4v62ptgK8i0MpJAv/edit?gid=1056149320#gid=1056149320 – «Здоров'я, безпека та добробут».

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1mC99CMln4MEbhW_G4v62ptgK8i0MpJAv/edit?gid=410344520#gid=410344520 – Курси соціального, емоційного та етичного спрямування.

Навчально-методичний путівник НУШ:
https://docs.google.com/document/d/1752o_ItoEWcbYK5y7b7B3-zUah9XIYKQ/edit

Електронні версії підручників розміщені на сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» за покликанням: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>

Підприємливість та фінансова грамотність є однією з ключових компетентностей, що є обов'язковою для формування у здобувачів освіти для реалізації мети повної загальної середньої освіти.

Типовою освітньою програмою для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти передбачено вивчення у 8 та 9 класах предмета «Підприємництво і фінансова грамотність», який є складовою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі.

Міністерством освіти і науки України з предмета «Підприємництво і фінансова грамотність» рекомендовано такі модельні навчальні програми:

1. Модельна навчальна програма «Підприємництво і фінансова грамотність. 8-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Панченко С. Ю.).

2. Модельна навчальна програма «Підприємництво і фінансова грамотність. 8-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Буяк Р. Р., Гнатишин О. М., Сухінська В. О., Сливка Є. М.).

3. Модельна навчальна програма «Підприємництво і фінансова грамотність». 8-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кузнецова А. Я., Довгань А. Л., Часнікова О. В., Шніцер О. П., Тригуб О. В., Гірченко Т. Д., Шабанова О. В., Харченко А. М., Нагайчук Н. Г.).

4. Модельна навчальна програма «Підприємництво та фінансова грамотність. 8-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Беспалко І. В., Войтицька Л. В., Тригуб О. В., Ролік В. А.);

5. «Підприємництво і фінансова грамотність. 8-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ящишина Л. В., Боднарчук Т. Л., Буторіна В. Б., Мельник І. В., Музичук І. В.).

Враховуючи тривалу широкомасштабну війну російських окупаційних військ на території України рекомендуємо доповнити зміст модельних навчальних програм інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» питаннями особистої безпеки, пов'язаними з ризиками воєнного часу, передбачивши їх вивчення на початку навчального року. Для цього пропонуємо скористатися навчальною програмою з основ здоров'я для 5-9 класів, у яку в 2022 році були внесені відповідні зміни. Навчальна програма має бути спрямована на формування у дітей навичок необхідних для безпечного життя в умовах воєнного часу. Це включає в себе знання про правила поведінки під час загрози, надання першої допомоги, а також розуміння важливості здорового харчування для підтримки фізичного та ментального здоров'я.

Звичку правильного харчування необхідно виховувати, формувати у дітей розуміння залежності здоров'я і морально-психологічного стану від якісного харчування.

Платформа Знаймо надає достовірну інформацію про збалансовану їжу й корисні звички за покликанням: <https://znaimo.gov.ua/>. На сайті україно-швейцарського проєкту «Діємо для здоров'я» можна завантажити матеріали щодо тарілки здорового харчування (режим доступу: <http://surl.li/kgpqg>).

Звертаємо увагу, що мінна безпека є обов'язковим доповненням до інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут». Навчання ризикам, що пов'язані з вибухонебезпечними предметами, відтепер важливий і базовий елемент освіти сучасних українців. Звертаємо вашу увагу на вебсайт «Все про мінну безпеку» (режим доступу: <https://bezpeka.info/>) та бібліотеку корисних матеріалів «Спільнотека» (режим доступу: <https://spilnoteka.org/catalog/>), презентації для уроків із мінної безпеки, інтерактивні матеріали щодо викладання безпекових питань відкриті у вільному доступі для завантаження.

На сайті UNICEF розміщені корисні матеріали для дорослих та дітей, щодо безпечної поведінки, правил мінної безпеки, безпеки у надзвичайних ситуаціях (режим доступу: <http://surl.li/kgjyy>

Акцентуємо увагу на життєвій необхідності формування навичок домедичної допомоги, самозахисту та психоемоційної саморегуляції. На сайті студії онлайн-освіти EdEra можна пройти безкоштовний курс для вчителів з домедичної допомоги. Курс про те, як діяти вчителю в разі непередбачуваної ситуації, як навчити учнів діяти самостійно (режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Med+1/about>).

У сучасних реаліях уроки інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» мають бути максимально практично орієнтованими, зокрема на формування безпечної поведінки під час війни та подолання її наслідків. Для вчителя важливо удосконалювати компетенції безпекових питань та володіти інформацією щодо вибухонебезпечних предметів, дій у разі їх виявлення. Зверніть увагу на безоплатний курс із мінної безпеки «Навчання з попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів (EORE)» від ГО «Асоціація саперів України» на освітній онлайн-платформі Prometheus та безоплатний курс із мінної безпеки «Як навчати дітей мінної безпеки?», присвячений ефективному викладанню мінної безпеки дітям і підліткам з огляду на їхні вікові та психологічні особливості в інтерактивній формі, що відповідає міжнародним нормам мінної просвіти на платформі ЮНІСЕФ. ЮНІСЕФ спільно з Державною службою надзвичайних ситуацій та Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України підготували серію освітніх відео про ризики вибухонебезпечних предметів (режим доступу: <http://surl.li/khxiq>). На сайті Міністерства освіти і науки України розміщені навчально-методичні матеріали з мінної безпеки (режим доступу: <http://surl.li/kdmpy>).

Психічне здоров'я є однією з найважливіших складових загального здоров'я людини. Воно впливає на наше сприйняття світу, наші відносини з іншими людьми та нашу здатність справлятися зі стресом. Саме тому, на уроках, важливо систематично приділяти увагу розвитку емоційного інтелекту, навичок управління стресом, формуванню позитивного мислення та самооцінки. Міністерство освіти і науки України розробили методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» для педагогічних працівників, психологів і соціальних педагогів закладів освіти» (режим доступу: <https://cutt.ly/9XTr3v1>). Доцільно проводити бесіди, психологічні хвилини, виконувати різні вправи та завдання, руханки, метою яких є зменшення емоційного напруження та стресу в учнів. Пропонуємо добірку матеріалів психологічної підтримки та допомоги за покликанням: <http://surl.li/cnuh>.

У межах кампанії Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», яка ініційована першою леді України Оленою Зеленською, створено спеціальну сторінку: <http://howareu.com>, де запропоновані контакти, посилання, поради, продукти, техніки та методики, які допоможуть піклуватися про ментальне здоров'я.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі

Відповідно до методичних рекомендацій щодо оцінювання, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 02 серпня 2024 року № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання», основними видами оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Наголошуємо, що заклади загальної середньої освіти мають право на свободу вибору форм, змісту та способів оцінювання, що має бути протокольно зафіксовано в рішенні педагогічної ради.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу.

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні. Загальні критерії оцінювання (додаток 1) визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою критеріїв оцінювання за освітніми галузями (додаток 2 Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання).

Оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове).

Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають вчителі з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета або інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання. Підходи до оцінювання в різних класах можуть мати відмінності. Під час оцінювання важливо враховувати дотримання учнями принципів академічної доброчесності.

Формувальне оцінювання виконує діагностувальну, коригувальну, орієнтувальну, мотиваційно-стимулювальну, розвивальну, прогностичну та виховну функції. Дозволяє вчителю зрозуміти, як краще підготувати учнів до підсумкового оцінювання та відслідковувати їхній прогрес протягом навчального року. Його здійснюють у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостережень учителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель може встановлювати самостійно.

Підсумкові роботи можуть забезпечувати охоплення одного, декількох або всіх груп результатів, визначених у Державному стандарті, у межах вивченого впродовж певного періоду, і мають забезпечувати об'єктивність оцінювання. Під час проведення

підсумкового оцінювання з предметів та курсів соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі можна орієнтуватися на інструменти оцінювання, запропоновані авторами модельних навчальних програм.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями (додаток 2), з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр учитель може запропонувати учням:

- виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють встановити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями;

- виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

Відповідно пропонуємо вчителям можливі варіанти заповнення журнальної сторінки.

Варіант 1. Виконання комплексної підсумкової роботи (КПР) за певною темою

Теми розділів відображаються на правій сторінці журналу		Вступ. Базові поняття			Безпека на дорогах														
№	Число/місяць Прізвище та ім'я учня / учениці	03/09	10/09	17/09	24/09 КПР			01/10	08/10	15/10	22/10 КПР			...	СЗО 1	СЗО 2	СЗО 3	I семестр	Скоригована
					СЗО 1	СЗО 2	СЗО 3				СЗО 1	СЗО 2	СЗО 3						
1	Тетяна				8	9	8				9	10	9		9	10	9	9	
2	Дмитро				10	9	10				10	11	10		10	10	10	10	
3	Дарина				7	8	8				7	8	8		7	8	8	8	

СЗО 1 – Піклується про здоров'я; **СЗО 2** – Приймає рішення для безпеки; **СЗО 3** – Виявляє підприємливість, поводить етично. Семестрова оцінка за певною групою результатів є середньоарифметичним за контроль знань за обрану групу, яку перевіряли під час КПР.

Варіант 2. Виконання комплексної підсумкової роботи в кінці семестру

№	Число/місяць Прізвище та ім'я учня / учениці	03/09	10/09	17/09	24/09	01/10	08/10	...	17/12	24/12 КПР			I семестр	Скоригована
										СЗО 1	СЗО 2	СЗО 3		
1	Тетяна									8	9	9	9	
2	Дмитро									9	10	10	10	
3	Дарина									7	8	8	8	

Варіант 3. Виконання окремих підсумкових робіт для кожної групи результатів після кожної вивченої теми

Теми розділів відображаються на правій сторінці журналу		Вступ. Базові поняття			Безпека на дорогах		
№	Число/місяць Прізвище та ім'я учня/ учениці	10/ 09 СЗО 1	17/ 09 СЗО 2	24/ 09 СЗО 3	08/ 10 СЗО 1	15/ 10 СЗО 2	22/ 10 СЗО 3	...	СЗО 1	СЗО 2	СЗО 3	I семестр	Скоригована
1	Тетяна	8	9	8	9	10	9		9	10	9	9	
2	Дмитро	10	9	10	10	11	10		10	10	10	10	
3	Дарина	7	8	8	7	8	8		7	8	8	8	

Варіант 4. Виконання окремих підсумкових робіт для кожної групи результатів у кінці семестру

№	Число/місяць Прізвище та ім'я учня/ учениці	03/ 09	10/ 09	17/ 09	24/ 09	01/ 10	08/ 10	...	10/ 12 СЗО 1	17/ 12 СЗО 2	24/ 12 СЗО 3	I семестр	Скоригована
1	Тетяна								9	10	9	9	
2	Дмитро								10	10	10	10	
3	Дарина								7	8	8	8	

За потреби, для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема, розділ тощо), здійснюється тематичне оцінювання. Результати тематичного оцінювання можуть бути використані для коригування освітнього процесу.

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр, яка може бути скоригованою.

Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня протягом року.

Методичні рекомендації щодо викладання інтегрованого предмета «Основи здоров'я» у 2024/2025 навчальному році

Відповідно до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 року № 405 на вивчення предмета «Основи здоров'я» у 8-9 класі передбачена 1 година на тиждень, 35 годин на рік, з яких 4 години резервні. Вивчення предмета здійснюватиметься за оновленою навчальною програмою, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698.

Основними завданнями предмета «Основи здоров'я» є розвиток самозарадності учнів через особисту та культурну ідентифікацію, активну громадянську позицію, підприємництво, відповідальність за навколишнє середовище, добробут і стабільність в майбутньому, а також через розуміння критеріїв життя крізь призму фізичного, психічного, духовного та соціального розвитку.

В оновленій навчальній програмі розширено зміст модулів з питань особистої безпеки. Додано питання, що пов'язані з ризиками воєнного часу, зокрема: сигнали оповіщення населення, дії під час повітряної тривоги, обстрілу тощо, надійне і ненадійне укриття, протимінний захист та поводження з вибухонебезпечними і незнайомими предметами, надання домедичної допомоги та психологічної самопомоги, поведінка з озброєними людьми, виживання в екстремальних ситуаціях тощо. Оновлений зміст потребує більше навчального часу, тому рекомендуємо для цього використовувати резервні години, передбачені навчальною програмою.

Доцільними на уроках з предмета «Основи здоров'я» будуть завдання на проведення власних спостережень, розв'язування проблем з повсякденного життя, проведення інтерв'ю, опитувань, експериментів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється відповідно до орієнтовних вимог до оцінювання, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 року №1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» (чинні для 8-9 класів). Об'єктом оцінювання навчальних досягнень учнів з основ здоров'я є емоційно-ціннісне ставлення до навколишньої дійсності, дотримання правил поведінки учнів у життєвих ситуаціях, сформованість умінь та навичок. Зміст завдань для перевірки навчальних досягнень має відповідати очікуваним результатам навчання учнів, визначеним програмою та критеріям оцінювання. Завдання для перевірки навчальних досягнень мають спиратися не тільки на базові знання учнів, а і на вміння застосовувати їх. Оцінка з основ здоров'я має бути інструментом підтримки й заохочення на досягнення позитивних змін у знаннях, уміннях, мотиваціях і реальній поведінці.

Список використаних джерел

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 12.09.2024).
2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 12.09.2024).
3. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. URL: <https://imzo.gov.ua/derzhavni-standarty-bazovoi-seredn-oi-osvity/> (дата звернення: 12.09.2024).
4. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.09.2024).
5. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08. 2024 р. № 1120. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2024/09.08.2024/typova-osvitnya-prohrama-dlya-5-9-klasiv-zzso-1120-vid-09082024.pdf> (дата звернення: 16.09.2024).
6. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku> (дата звернення: 13.09.2024).
7. Навчальні програми для 8-9 класів. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-6-9-klasiv> (дата звернення: 13.09.2024).
8. Навчальні програми для 10-11 класів : URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> (дата звернення: 13.09.2024).
9. Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 р. № 1093. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia> (дата звернення: 13.09.2024).
10. Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України для використання в 5-11 класах закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою у 2024/2025 навчальному році. URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/> (дата звернення: 13.09.2024).